

Signalizácia v ochrane rastlín - 16/2026

Rýhovec repový

Tento staronový škodca cukrovej a kŕmnej repy, špenátu a ostatných mrlíkovitých rastlín sa objavil lokálne v dôsledku sucha na ľahších a teplejších pôdach. Naposledy spôsobil veľké škody až holožery v roku 2018 v Srbsku, Chorvátsku, na Ukrajine a v Rakúsku. Vyskytuje sa takmer vo všetkých oblastiach pestovania cukrovej repy s výnimkou severnej Európy.

Rýhovec repový (*Bothynoderes punctivenris*) je podlhovastý chrobák veľkosti 10 až 16cm, hnedej až hnedočiernej farby splyvajúcej s pôdou. Má výrazný, na konci sploštený nosec a silne lomené tykadlá. Tým že má okrem šupinatých kroviok aj blanité krídla, je schopný lietať. Prezimuje ako imágo v pôde na parcelách kde bola v predchádzajúcom roku repa. Na jar, obvykle koncom marca a v apríli, vyliezajú dospelci z pôdy keď je dostatočná teplota nad 8°C a hlavne sucho, čo je prípad tejto jari. Postupne sa sťahujú do nových porastov repy, kde po intenzívnom žere kladú vajíčka niekedy od polovice mája k mladým rastlinkám repy. Larvy sa liahnu v pôde, majú rohlíčkovitý tvar, nažltlú farbu, sú beznohé, bezhlavé, majú však silne vyvinuté hryzacie ústroje a poškodzujú vzchádzajúce rastliny repy a neskôr aj buľvy. Dorastajú až do 30 mm. Koncom júla sa zakuklia a v auguste sa vyľahnu chrobáky, ktoré prezimujú. Škodlivosť rýhovca je takmer po celú vegetáciu cukrovej repy, najskôr dospelci poškodzujú listy mladej repy až môžu spôsobiť holožer, larvy ohryzávajú korene buľvy repy, ktorá sa nedostatočne vyvíja. Treba zdôrazniť že rýhonoscovi, či v štádiu larvy alebo imága, najviac vyhovuje suché a teplé počasie. Prah škodlivosti je 1 chrobák na 1 m².

Preventívne opatrenia v boji proti tomuto škodcovi sú striedanie plodín, včasný výsev a hlboká orba.

Na ošetrovanie proti rýhovcovi sú autorizované prípravky na báze acetamipridu. Na menej významné použitie boli povolené v cukrovej repe **Alphamiprid 20 SP**, **Gazelle a Mospilan 20 SP** pri zistení výskytu škodcu, najneskôr do štádia keď koreň dosahuje typickú veľkosť (BBCH 49). Maximálny počet aplikácií 1x. Z dôvodu ochrany včiel a opeľujúceho hmyzu neaplikujte prípravok počas kvitnutia, použitie povolené iba pred kvitnutím. Acetamiprid, účinná látka prípravkov, je systémový insekticíd, ktorý pôsobí ako neurotoxikant (blokácia nikotínového ACh receptora v postsynaptickej membráne).

Na menej významné použitie je cukrovej repe povolený aj insekticídny prípravok vo forme emulzného koncentrátu (EC) s účinnými látkami deltamethrin+ flupyradifurone **Sivanto Energy**. Prípravok je systémovo, kontaktne a požerovo pôsobiaci insekticíd s flexibilnou možnosťou aplikácie. Narušuje prenos impulzov v rámci nervového systému hmyzu škodiacemu na kultúrnych plodinách. Viaže sa na proteín acetylcholíkových receptorov, kde depolarizáciou spôsobuje narušenie nervových buniek. Tento proces nemôže byť deaktivovaný pôsobením acetylcholínerázy, je teda nezvratný a spôsobuje poruchy nervového systému škodcov a ich následné odumretie. Proti rýhovcovi repovému aplikujte prípravok podľa signalizácie alebo pri zistení výskytu od rastového štádia dvoch pravých listov do štádia rozvinutých 9 pravých listov (BBCH 12-19). Maximálny počet aplikácií 1x.